

Hvernig hefur íslenska hagkerfið breyst á öldinni?

Saga af þremur tímamótaárum í
hagsögunni – 2000, 2007 og 2016

Greiningardeild Arion banka
Mars 2017

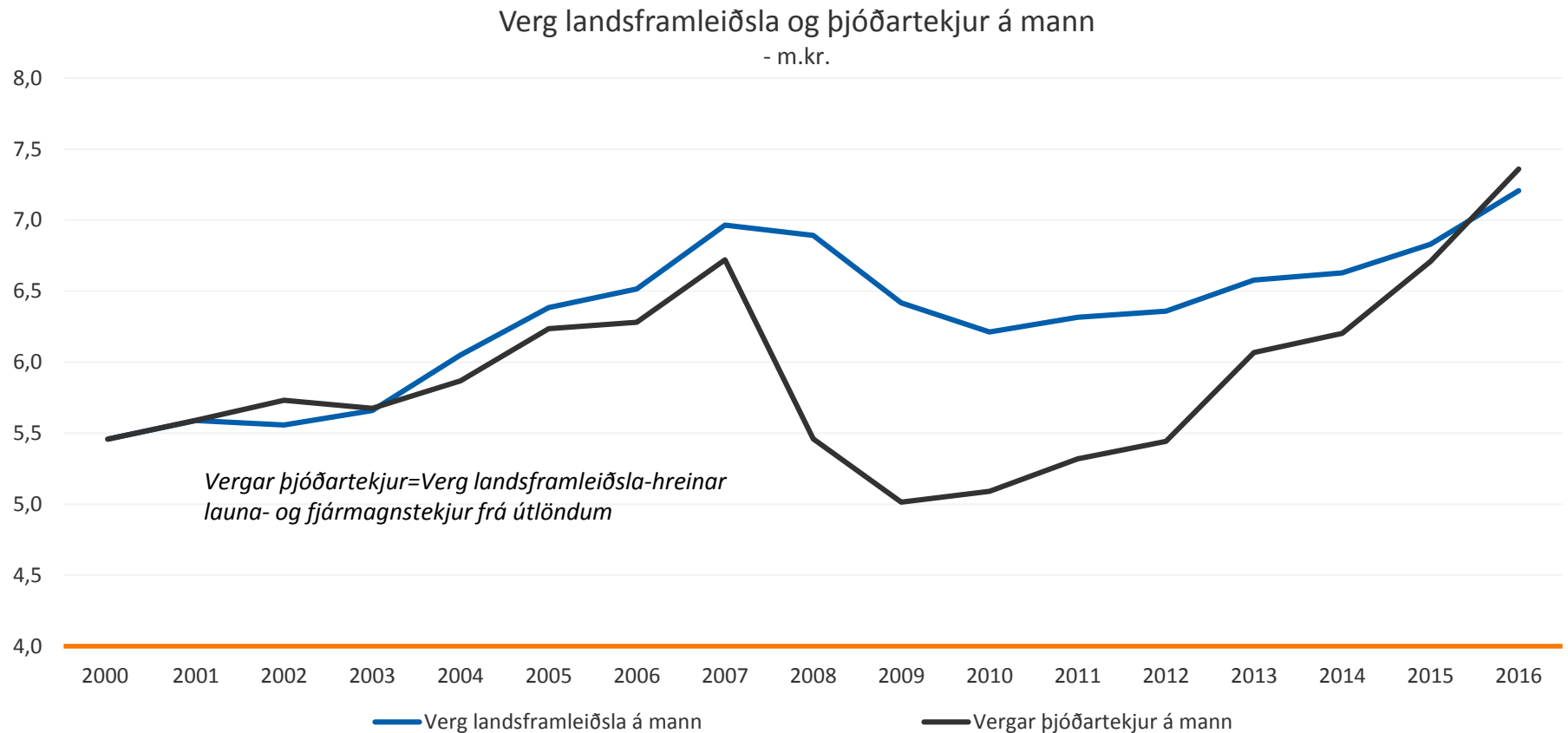
Samhengi hlutanna í efnahagsþróun fyrstu sautján ár 21. aldarinnar

Hvað hefur breyst í íslensku efnahagslífi frá því að Vala Flosa vann bronsið í Sydney?

- Breytingarnar sem hafa átt sé stað í íslensku samfélagi síðustu áratugi hafa verið miklar og hafa árin frá aldamótum verið umbrotasöm að ýmsu leyti. Frá aldamótum höfum við séð lífsgæði batna á flesta mælikvarða og hagkerfið að mestu leyti þróast til betri vegar. Það hefur þó ekki verið átakalaust eða gerst í rólegheitum þar sem við höfum í millitíðinni séð risastórar fjárfestingar í stóriðju, útrás viðskiptalífsins, bankahrún á heimsvísu, rússíbanareið krónunnar, gjaldeyriskrísu og fjölgun ferðamanna sem hefur verið langt umfram allar spár.
- Eins og vanalega er erfitt að átta sig á því hvað framtíðin ber í skauti sér en engu að síður munum við gera tilraun til að leggja mat á það þegar við kynnum nýja hagspá okkar þann 29. mars nk. Þó að „ávöxtun í fortíð sé ekki ávísun áávöxtun í framtíð“ er engu að síður gagnlegt að skoða hvernig íslenska hagkerfið hefur þróast síðustu ár. Í þeim tilgangi ákváðum við, eftir því sem gögn leyfa, að bera saman ýmsar hagtölur frá aldamótaárinu 2000, góðæristoppinum 2007 og svo síðasta ári þar sem hagvöxtur var 7,2%.
- Heilt yfir má segja að hagkerfið sé betur í stakk búið en oft áður til þess að takast á við niðursveiflur eða ytri áföll. Þar spila lægri skuldir heimila, fyrirtækja og þjóðarbúsins stóra rullu. Þá er ekki hægt að fjalla um efnahagsþróun síðustu ára án þess að minnst á hlut ferðapjónustunnar, en fjöldi erlendra ferðamanna hefur sexfaldast frá aldamótum.

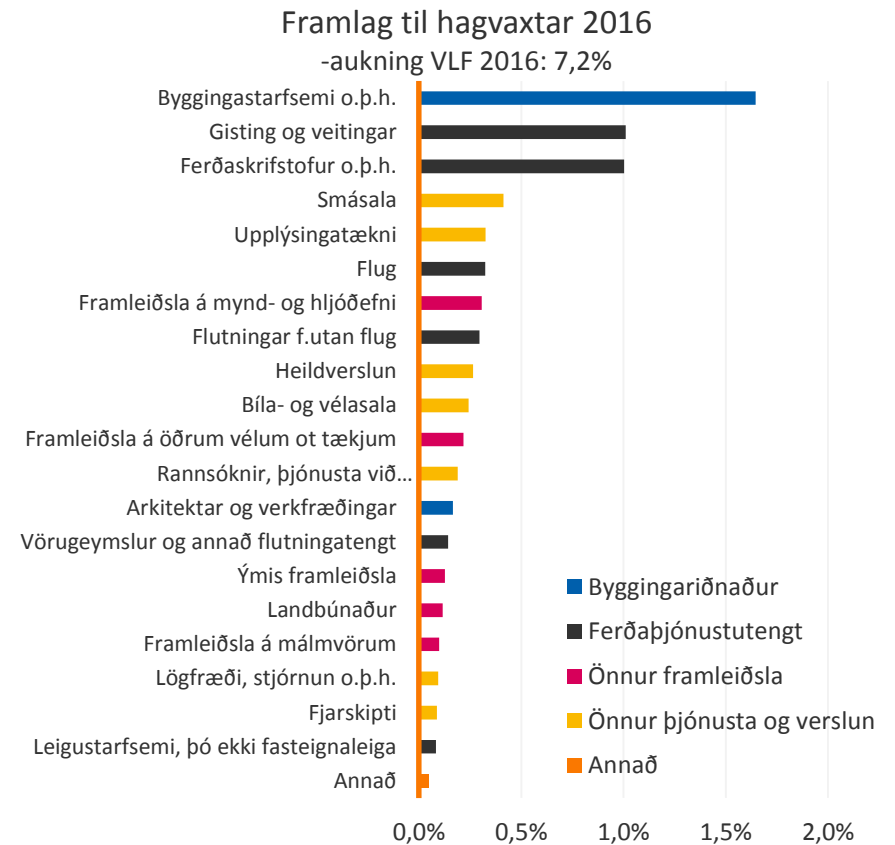
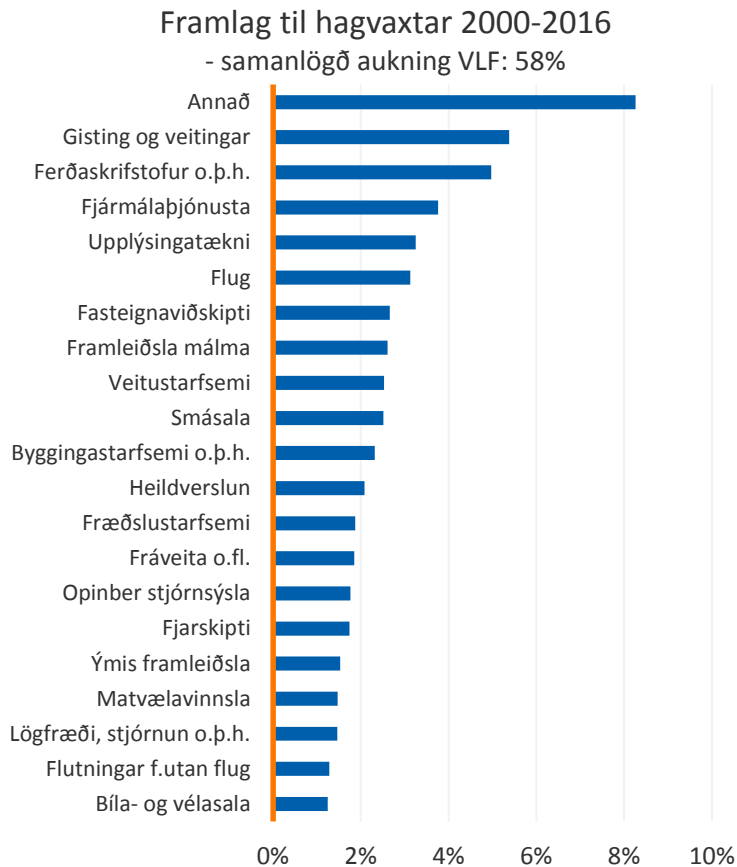
Bæði þjóðartekjur og landsframleiðsla á mann hafa aldrei við hærri

Verðmætasköpun á hvern Íslending hefur aukist um rúmlega 30% frá aldamótum

Hvaða atvinnugreinar hafa leitt efnahagsþróun á Íslandi frá aldamótum?

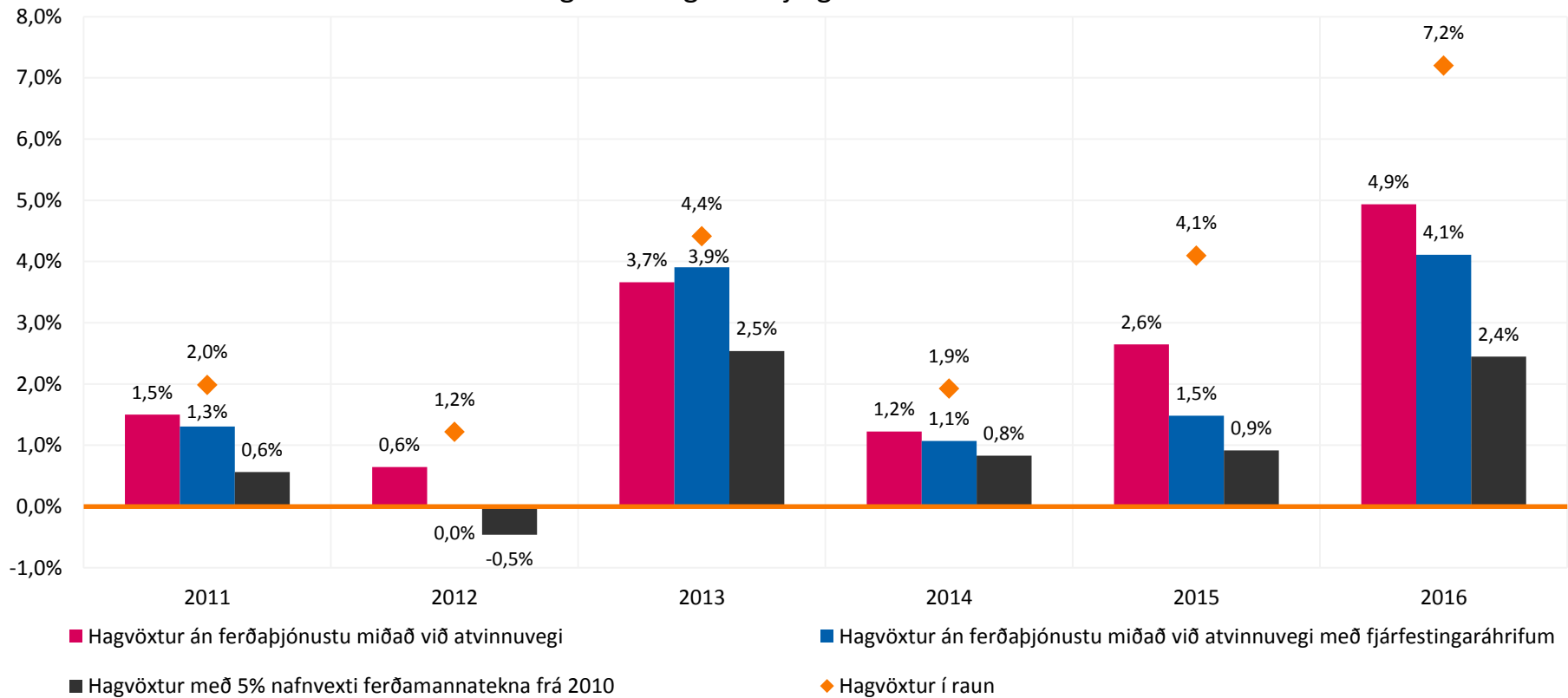
Hagvöxturinn hefur verið byggður á nokkuð breiðum grunni en ferðapjónustan er áberandi, einkum 2016

Ferðapjónustan hefur staðið undir u.þ.b. helmingi hagvaxtar frá 2010

Erfitt að festa nákvæmlega niður áhrif ferðapjónustunnar en allar hagtölur benda til mikilla áhrifa

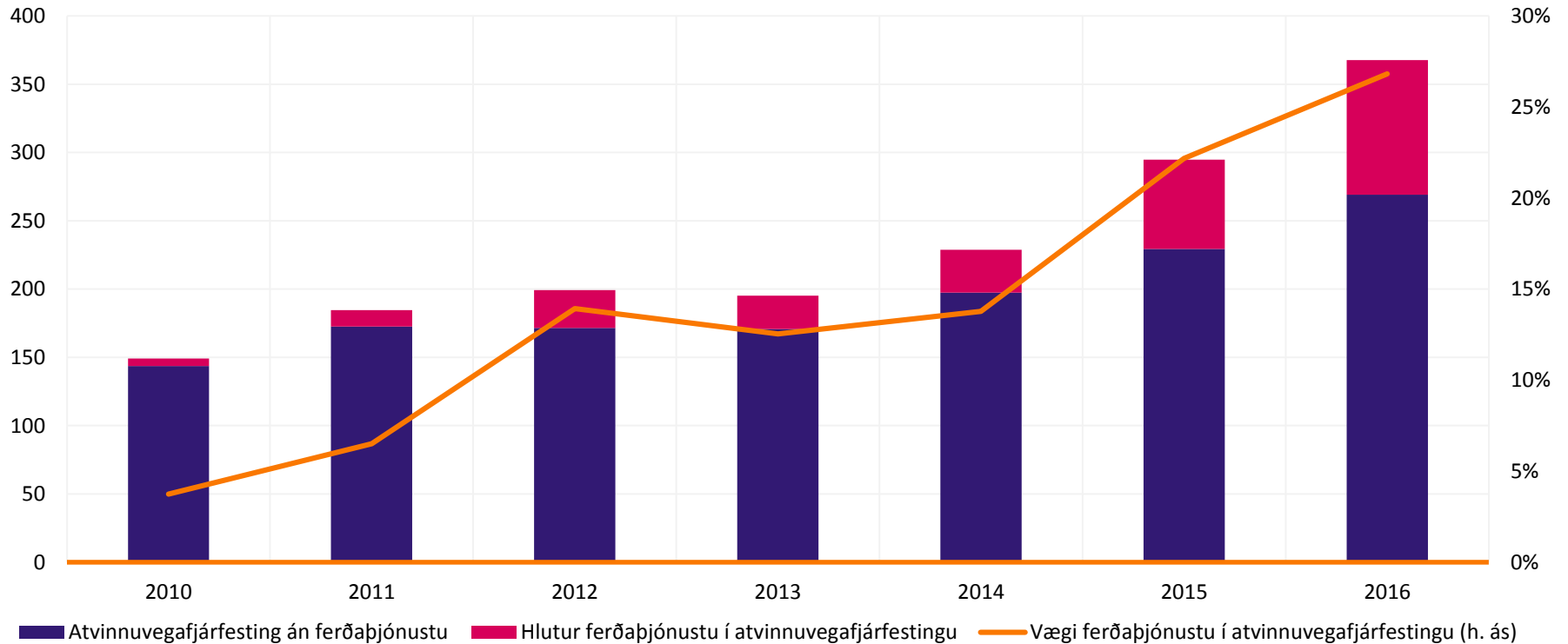
Hagvöxtur og áhrif fjölgunar ferðamanna

Vöxtur fjárfestingar skýrist að miklu leyti af ferðapjónustu

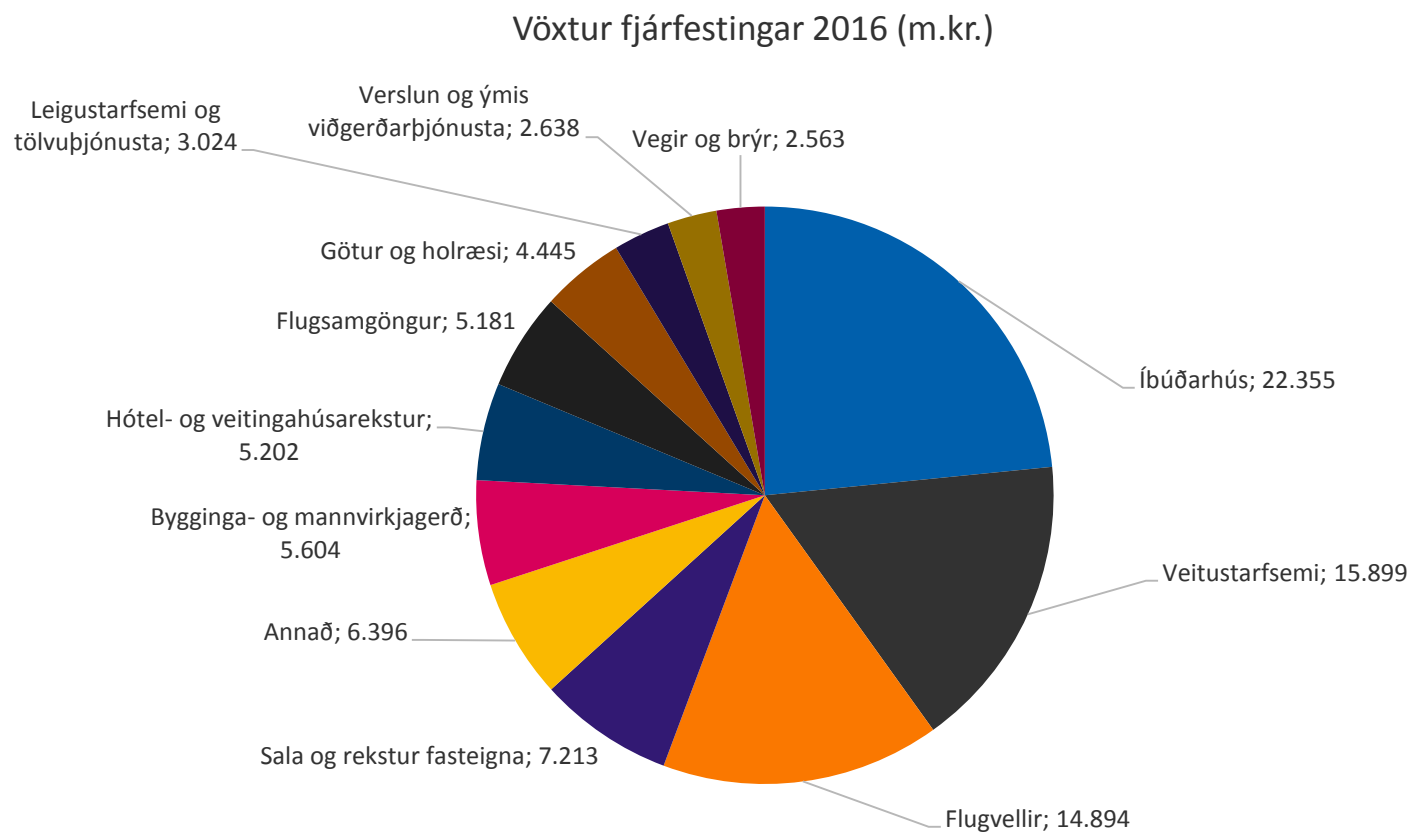
Meira en fjórðung atvinnuvegafjárfestingar árið 2016 má rekja til ferðapjónustu

Atvinnuvegafjárfesting
- milljónir króna á verðlagi 2015

Flugvellir, íbúðarhúsnæði og veitustarfsemi (m.a. virkjanir) stóðu undir meira en helmingi vaxtar fjárfestingar í fyrra

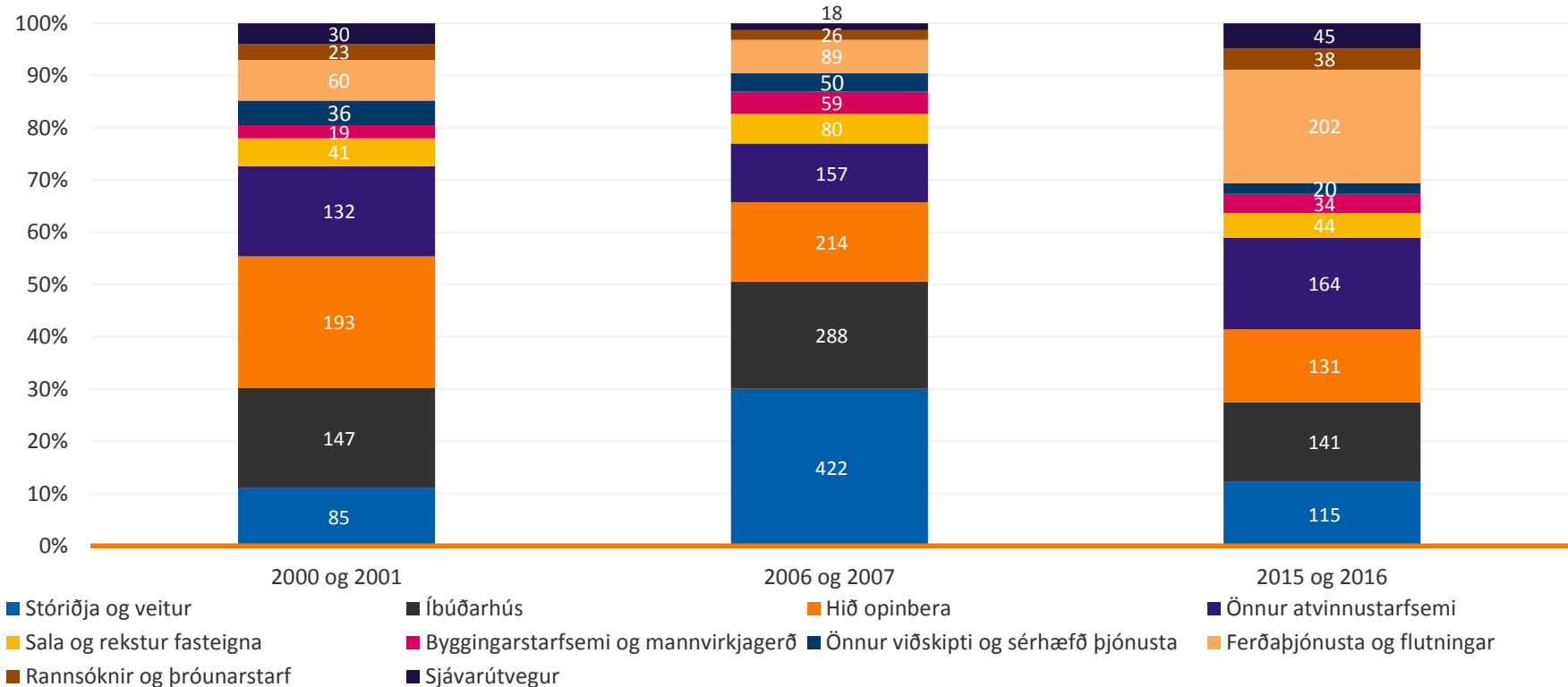
Útlit fyrir áframhaldandi fjárfestingavexti víða í atvinnulífinu en einnig í íbúðum og hjá opinbera.

Samsetning fjárfestingar hefur breyst mikið á síðustu árum

Hið opinbera hefur dregið saman seglin en ferðapjónusta hefur komið sterk inn

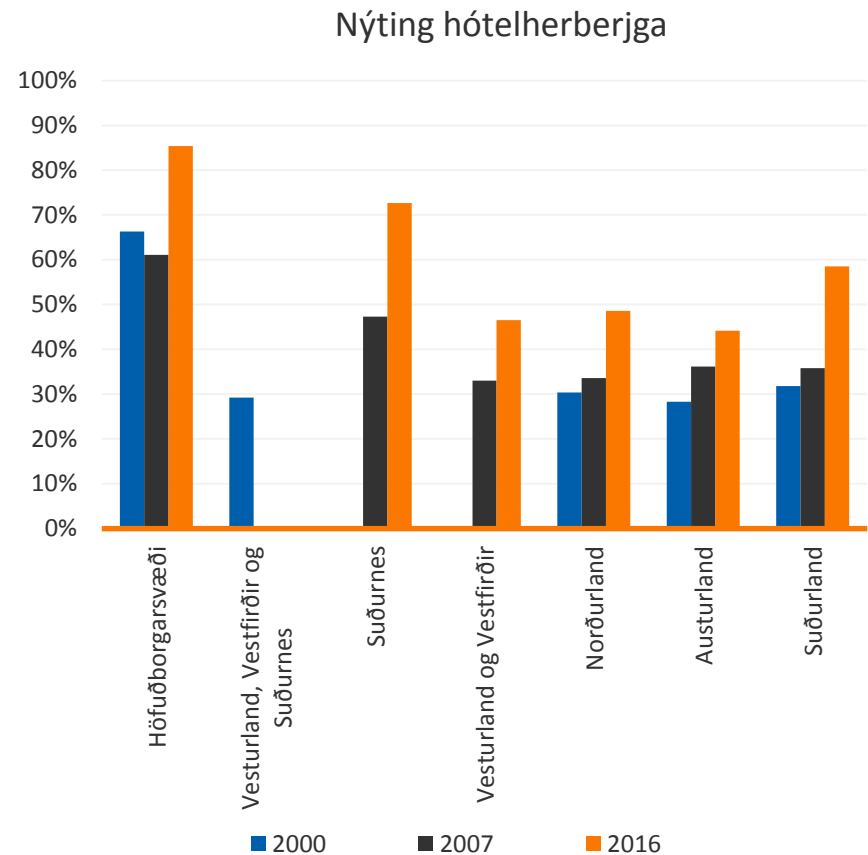
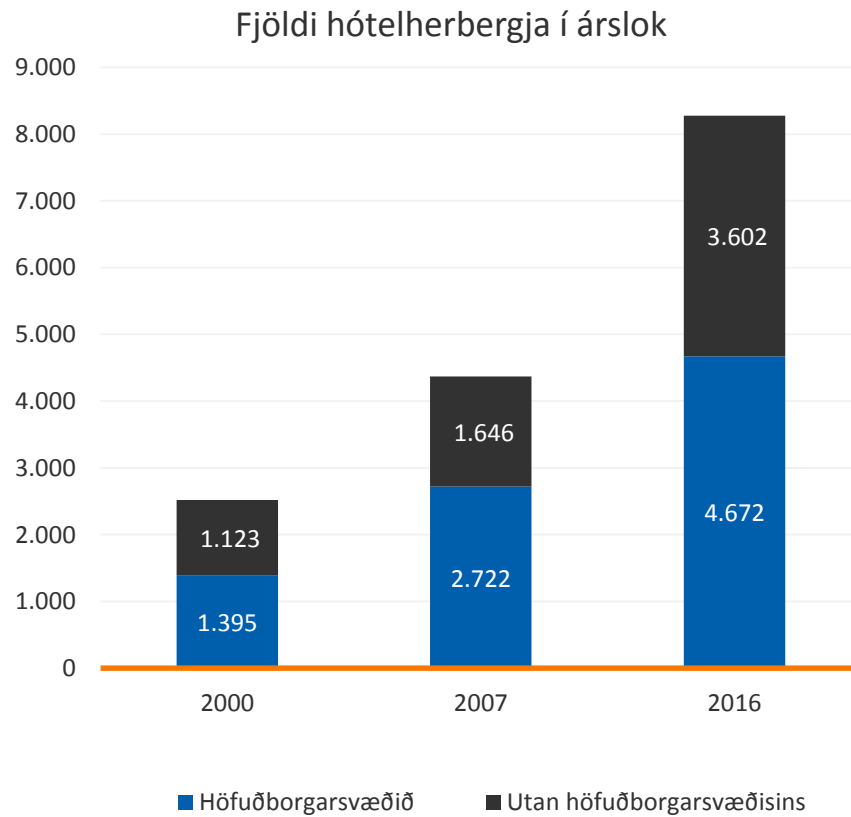
Samsetning fjárfestingar
- upphæðir hvítletraðar í ma.kr. á föstu verðlagi

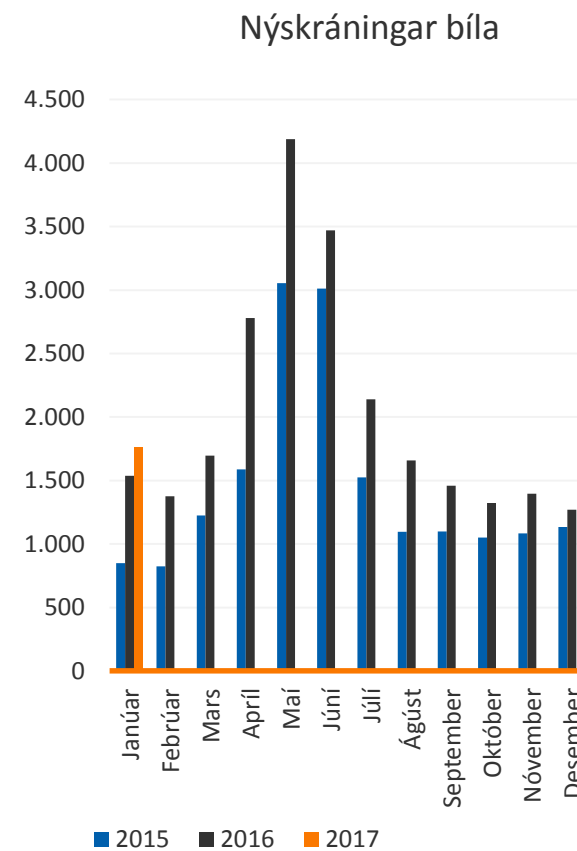
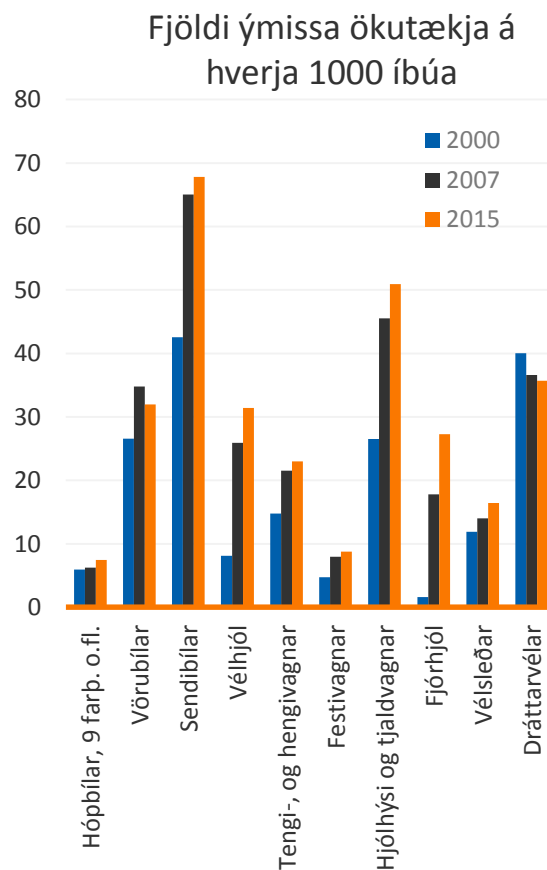
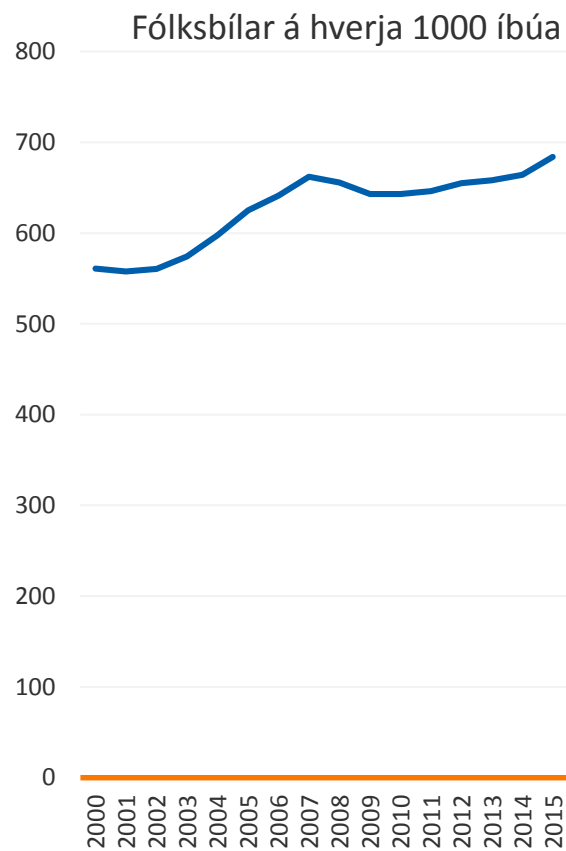
Það hefur m.a. verið fjárfest mikið í hótélum síðustu tvo áratugi

Fjöldi heilsárshótelherbergja á landinu hefur meira en tvöfaldast frá aldamótum og nýting þeirra batnað

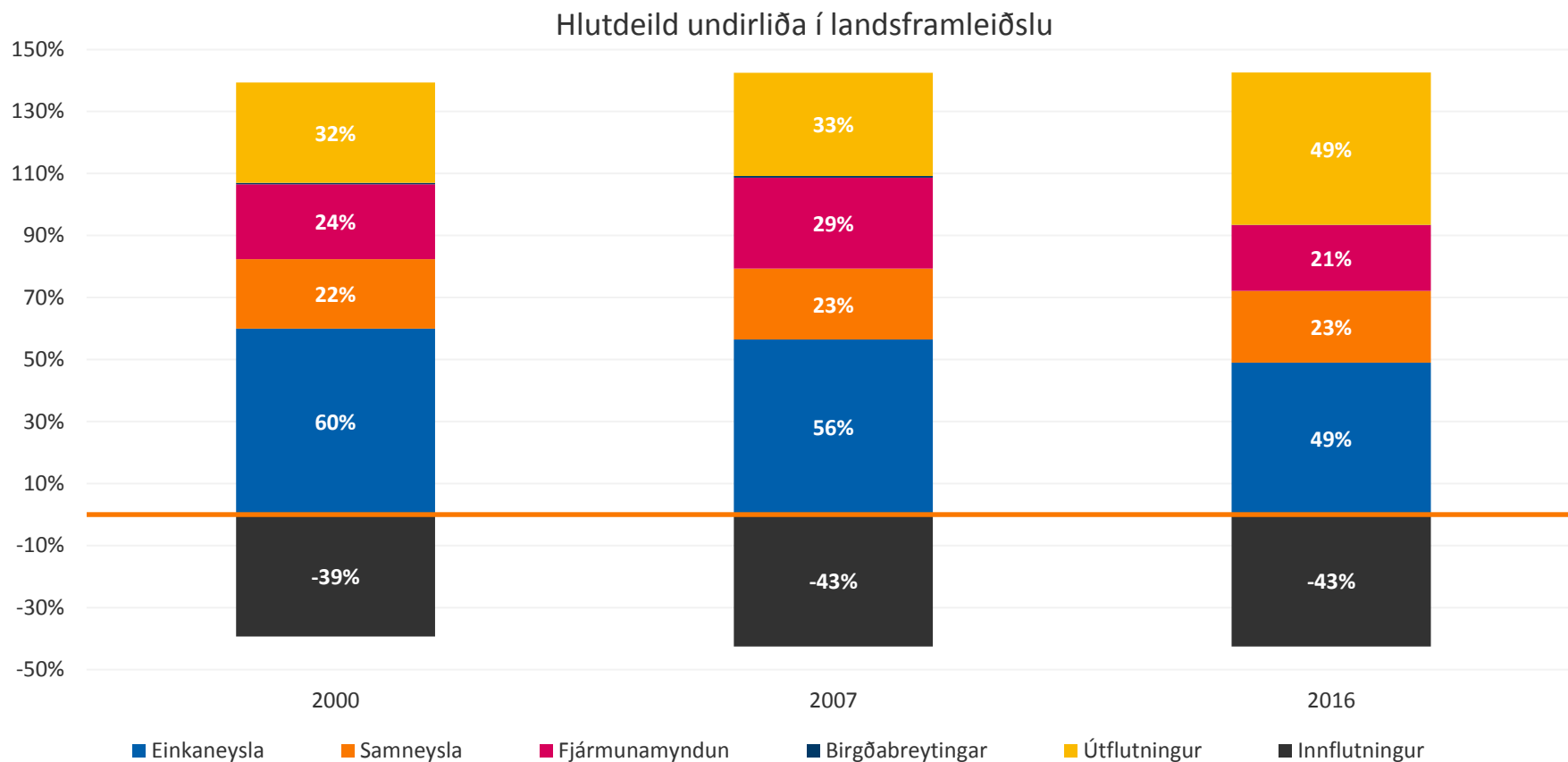
Fjárfestingar í ökutækjum hafa einnig vaxið, t.d. vegna fjölgunar ferðamanna

Heimamenn hafa einnig verið að endurnýja bílaflota sinn síðustu misseri

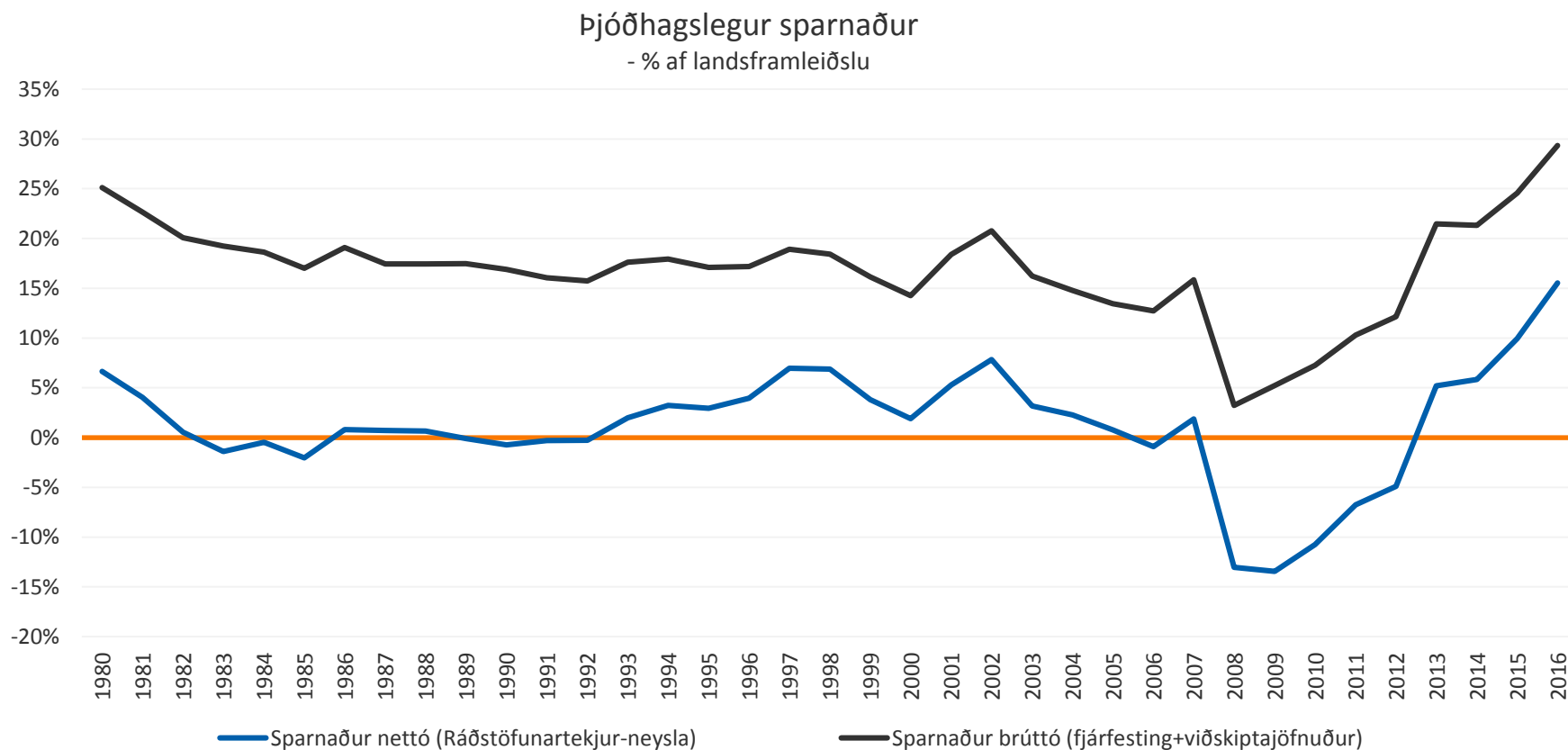
Þrátt fyrir vaxandi einkaneyslu og fjárfestingu er samsetning landsframleiðslunnar vænleg til að bregðast við áföllum

Afgangur af vöru- og þjónustuviðskiptum og einkaneysla sjaldan jafn lítið hlutfall af landsframleiðslu

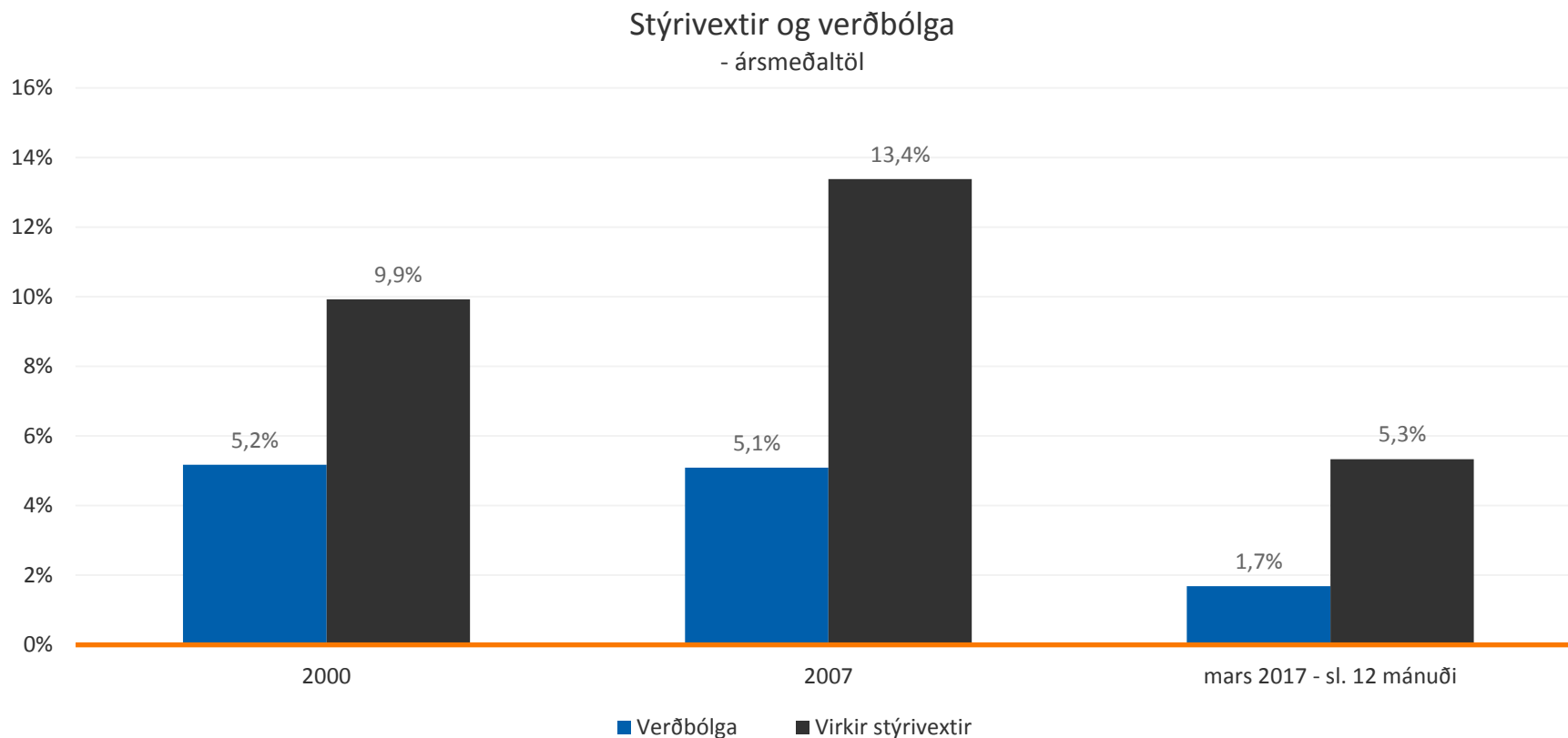
Vaxandi þjóðhagslegur sparnaður eykur einnig viðnámsþrótt efnahagslífsins

Og heldur aftur af ofpenslu í hagkerfinu

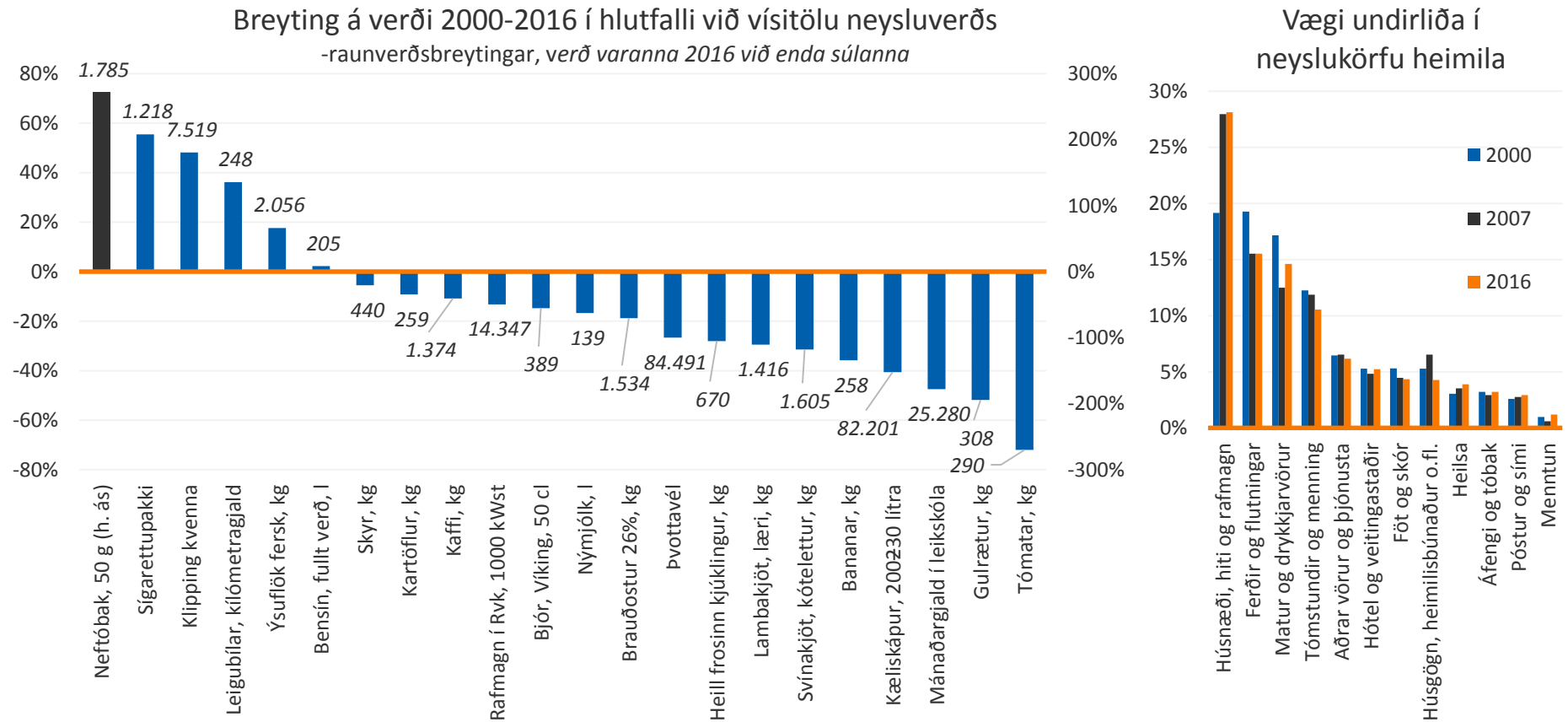
Verðbólga og vextir hafa komið niður um helming frá því á síðasta áratug

Útlit fyrir að vextir geti lækkað meira, **ef** það hægist á í hagkerfinu, krónan helst stöðug, verðbólguvæntingar haldast við verðbólguþröskulmið o.s.frv.

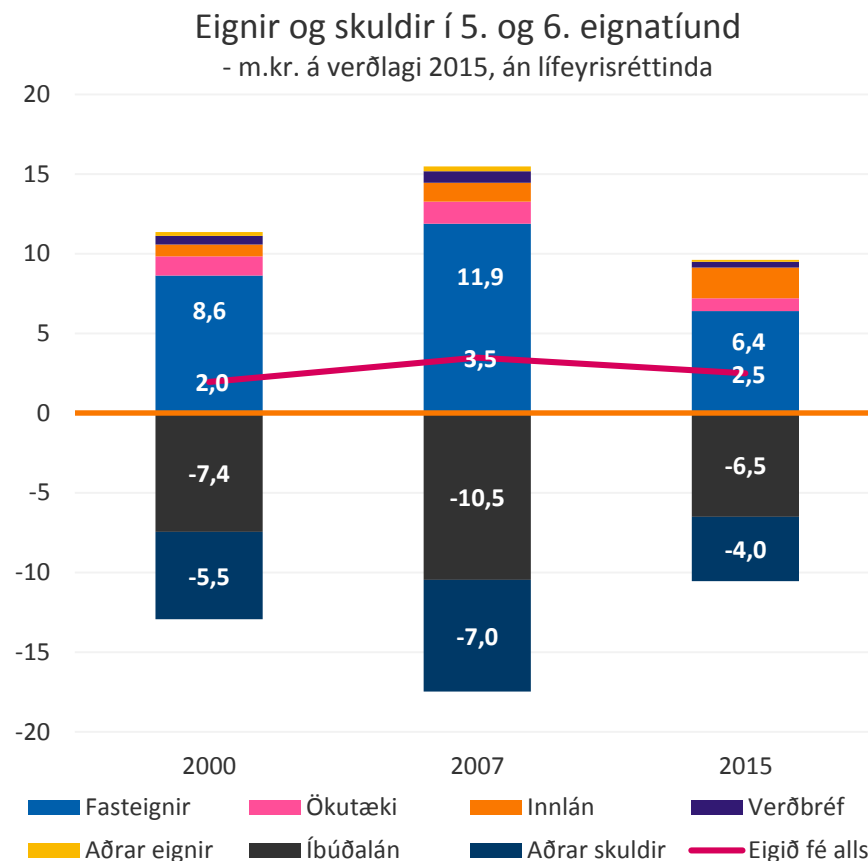
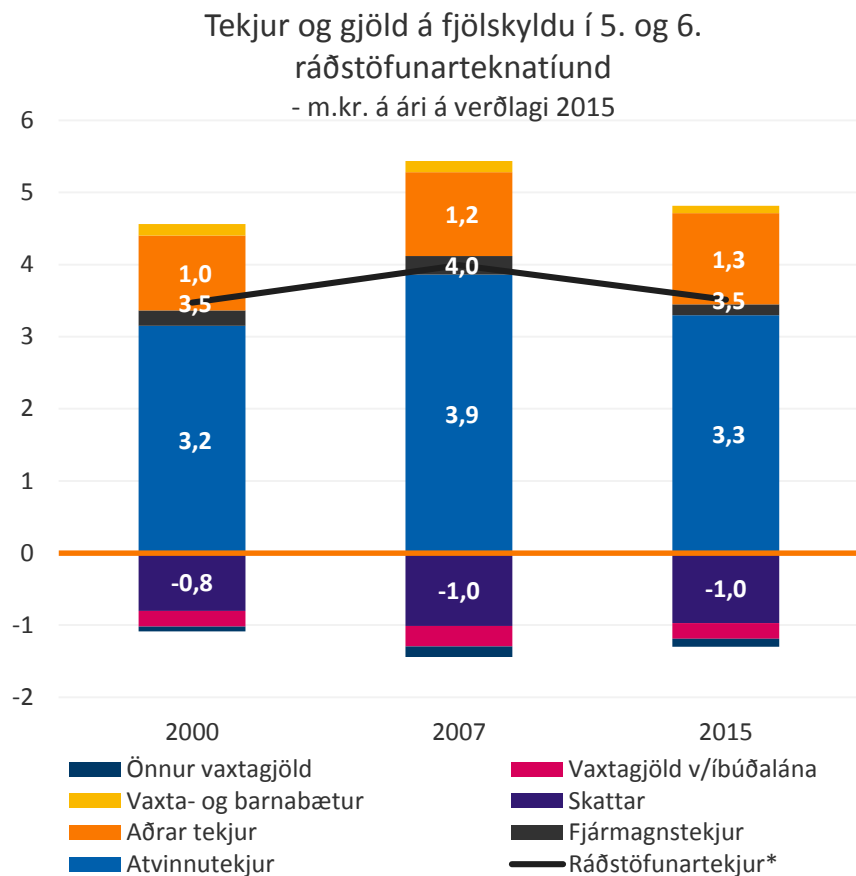
Þrátt fyrir talsverða verðbólgu síðustu 17 ár hefur verð ýmissa vara lækkað að raunvirði

Gulrætur og leikskólagjöld hafa t.d. lækkað um helming frá 2000 – húsnæðiskostnaður hefur þó vaxið

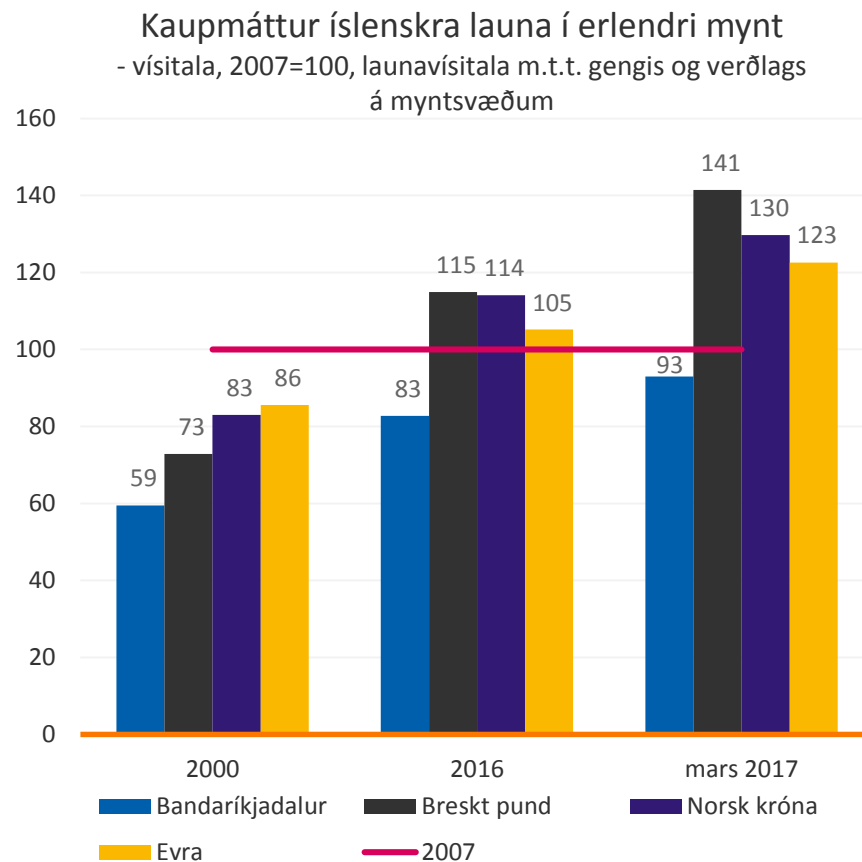
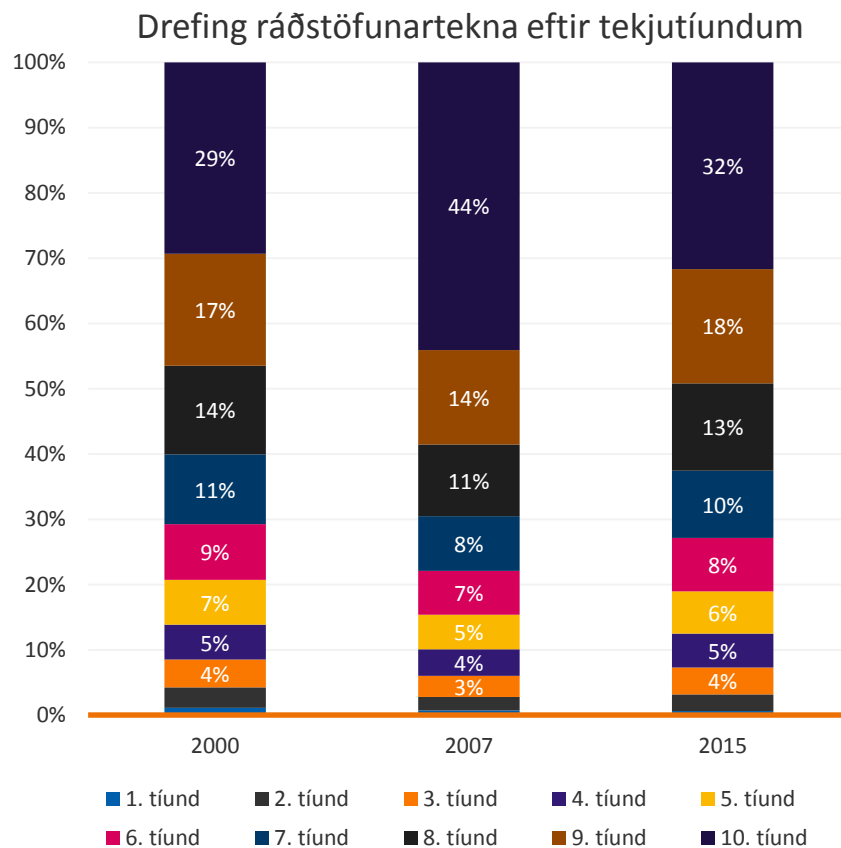
Ráðstöfunartekjur á hvert miðlungs heimili svipaðar 2015 og 2000 – gæti skýrst af minni fjölskyldum

Staða flestra hefur breyst til hins betra frá 2015 með 12% vexti kaupmáttar

Tekjudreifing hefur orðið lítillega ójafnari frá aldamótum þó hún sé sú jafnasta í Evrópu miðað við GINI stuðulinn

Íslendingar hafa sjaldan haft jafn mikinn kaupmátt erlendis og nú

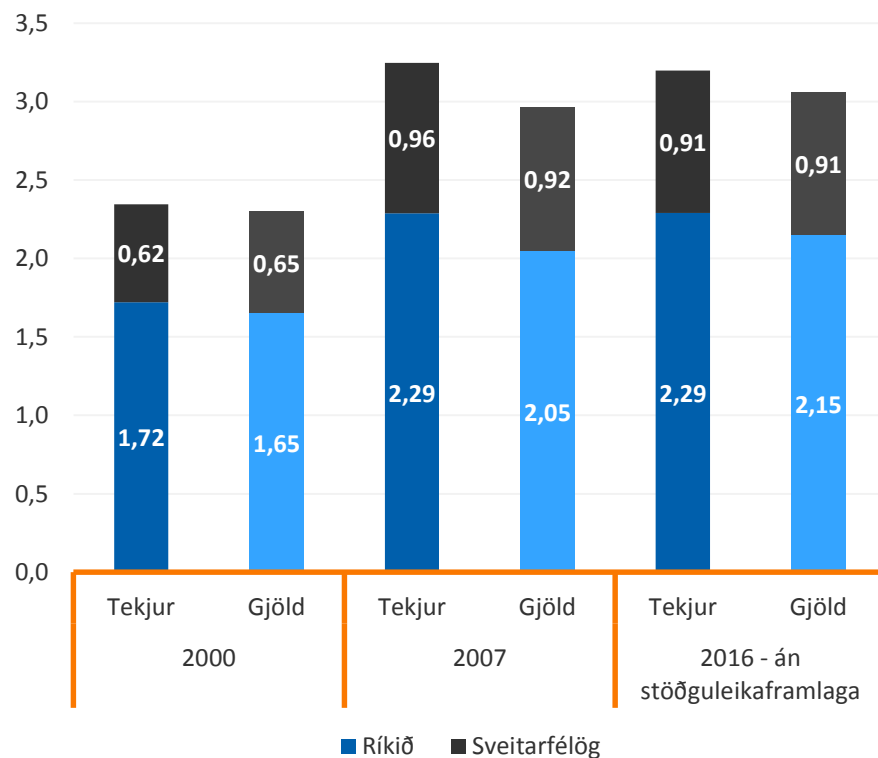

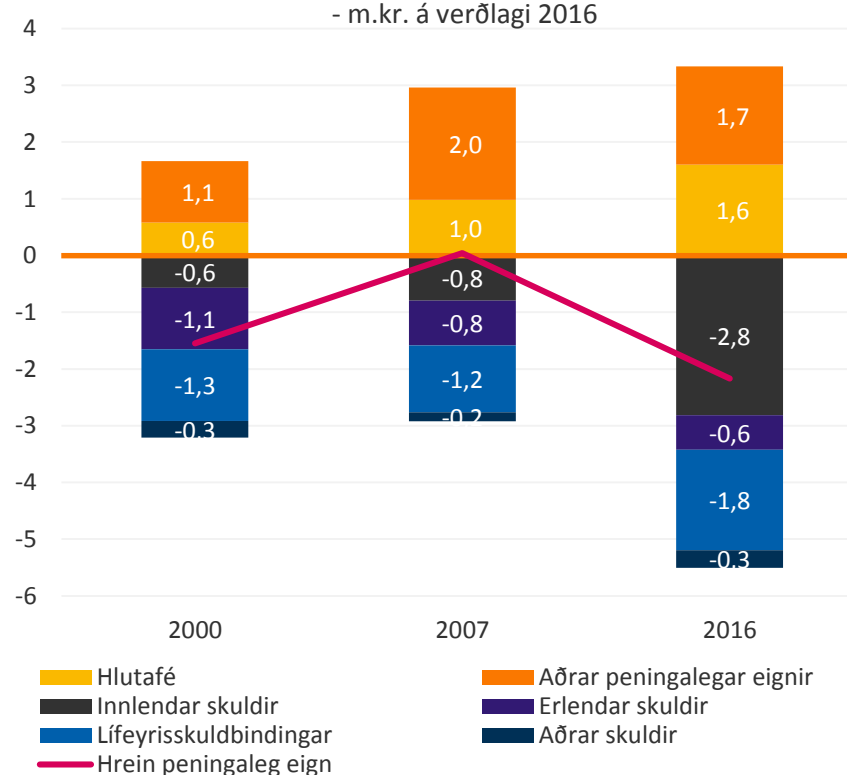
Vægi hins opinbera hefur vaxið nokkuð á öldinni sé horft á tekjur og gjöld á mann

Ríkisskuldir á hvern íbúa eru meiri nú en við upphaf aldarinnar, þó þær fari lækkandi um þessar mundir

Tekjur og gjöld hins opinbera á hvern íbúa
- m.kr. á verðlagi 2016

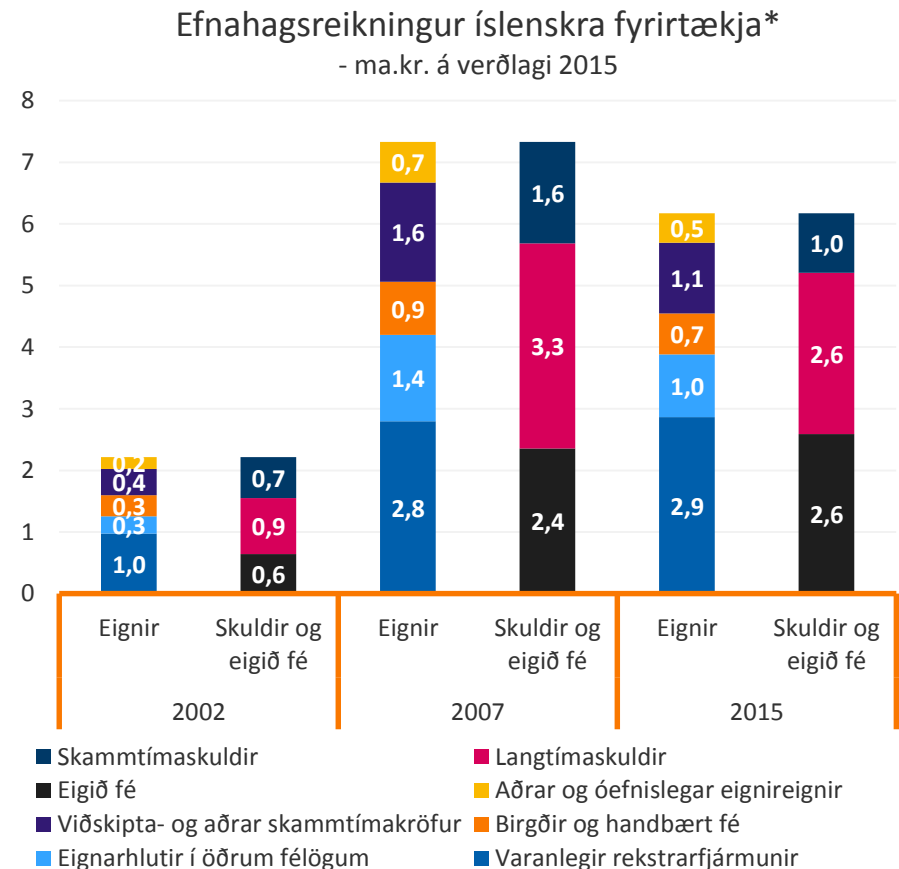
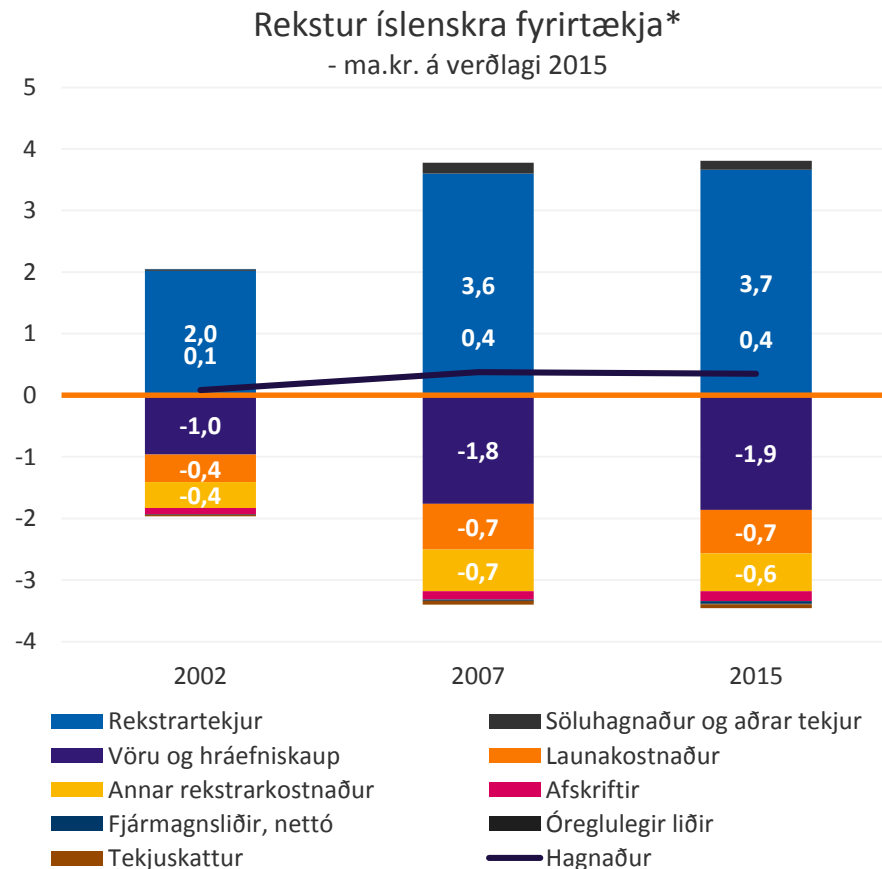

Peningalegar eignir og skuldir ríkissjóðs á hvern íbúa
- m.kr. á verðlagi 2016

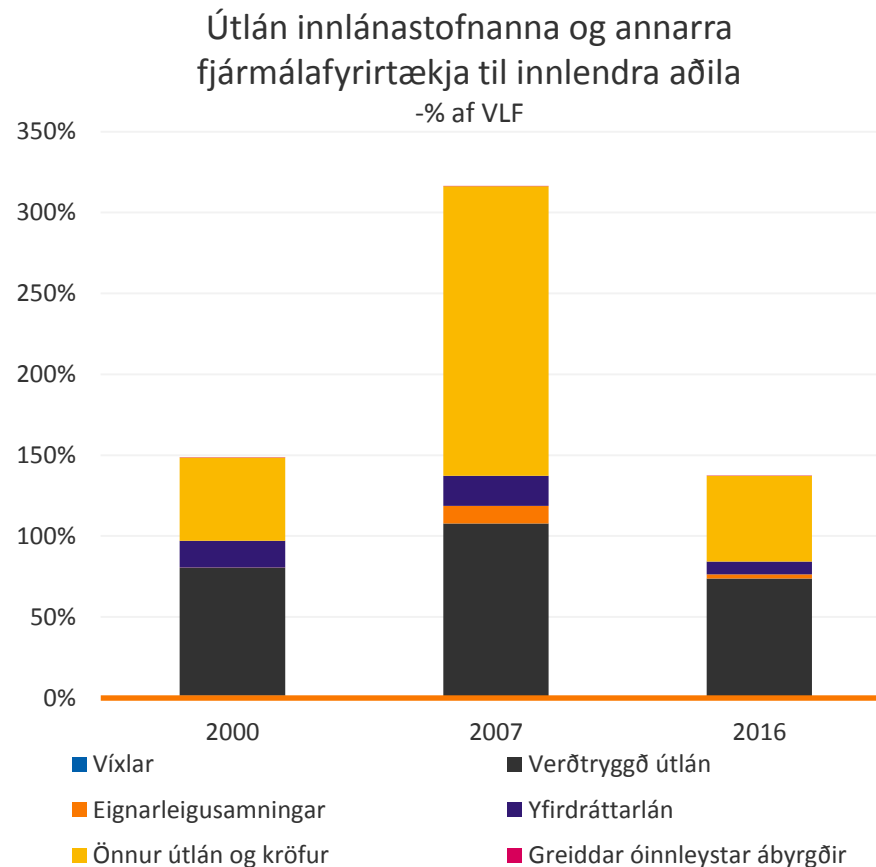
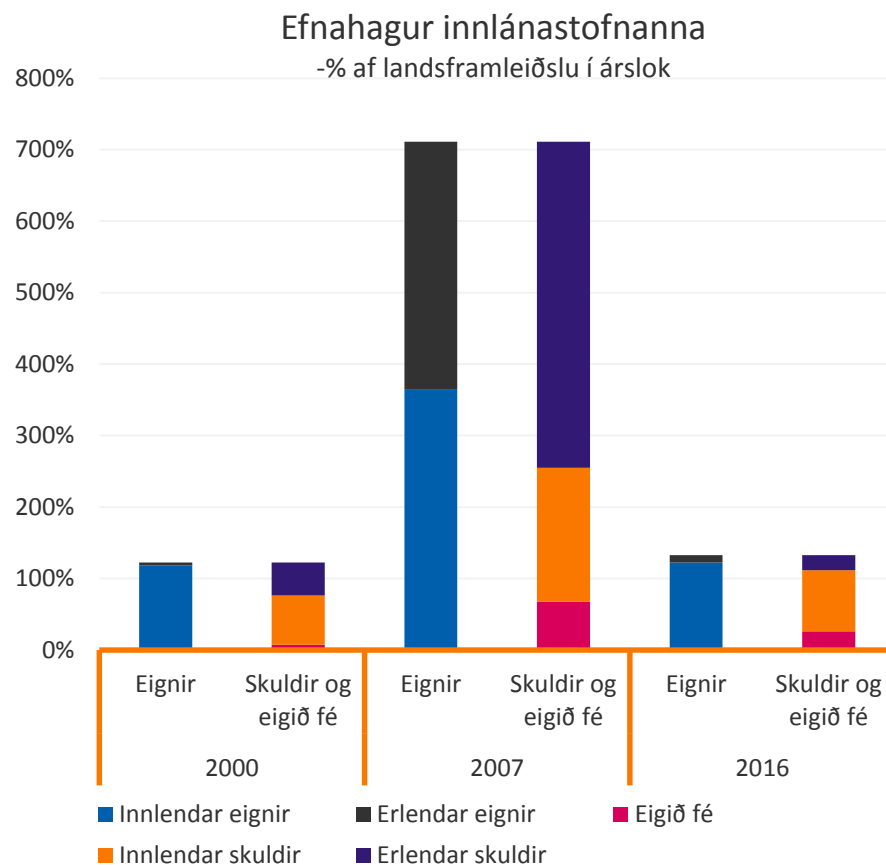
Rekstur fyrirtækja var almennt kominn á gott ról árið 2015

Skuldir hafa lækkað mikið frá 2007 og gengisáhætta er minni, sem eykur viðnámsþrótt atvinnulífsins

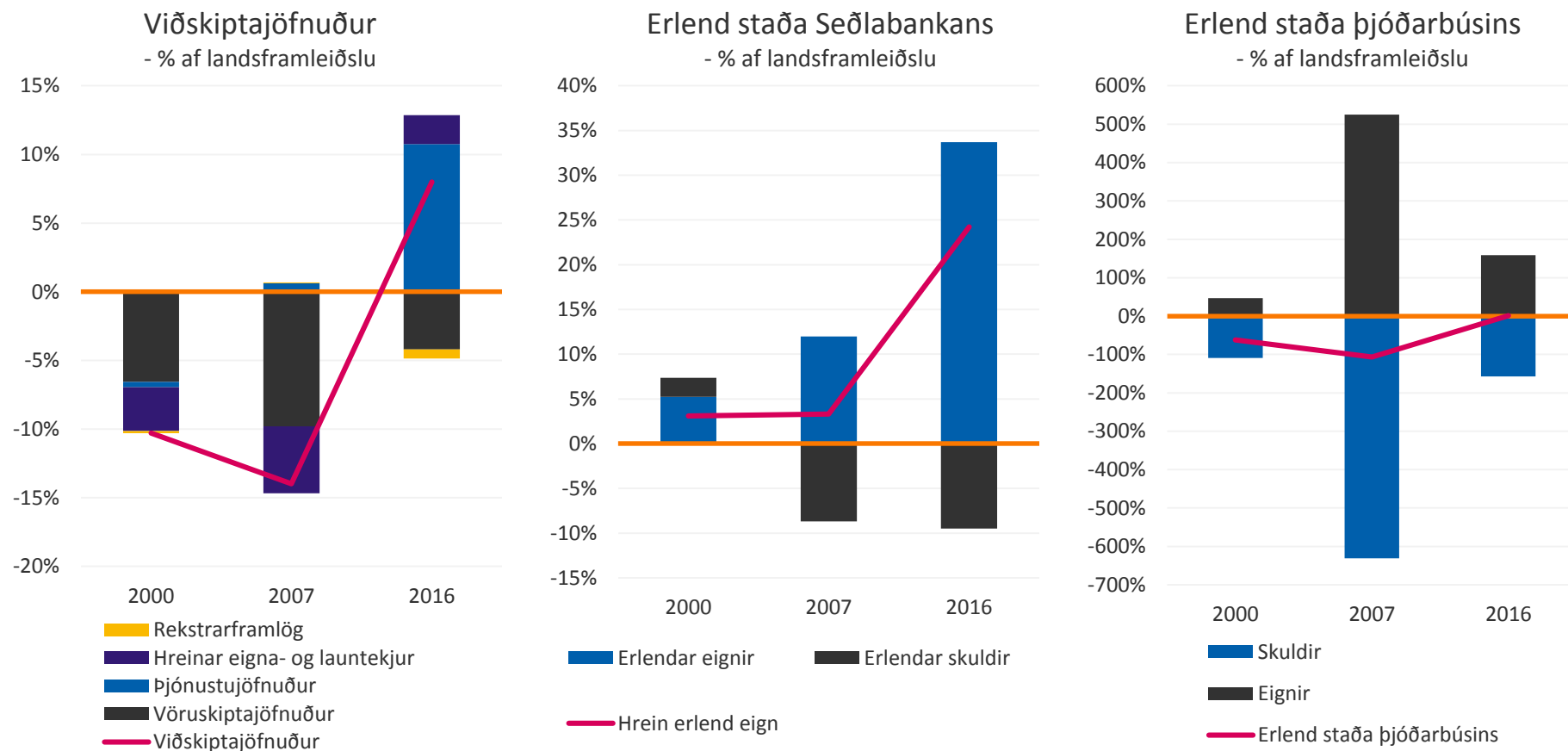
Bankakerfið í dag er dvergvaxið samanborið við 2007, en svipað því sem var árið 2000 – útlán í hagkerfinu hafa dregist mikið saman

Erlendar skuldir hafa minnkað bæði frá 2000 og 2007 en eiginfjárlutföll hækkað

Ytri staða þjóðarbúsins hefur gjörbreyst á alla mælikvarða

Viðskiptaafgangur, stór gjaldeyrisforði og hrein eign við útlönd minnkar líkur á miklu gengisfalli

Fyrirvari

- Kynning þessi er eingöngu ætluð til upplýsinga og er ekki ætluð sem grundvöllur fyrir ákvörðunum móttakanda. Upplýsingar sem fram koma í þessari kynningu fela ekki í sér loforð eða spá um framtíðina. Bankanum ber ekki skylda til að útvega móttakanda aðgang að frekari upplýsingum en þeim sem fram koma í kynningu þessari, eða til að uppfæra þær upplýsingar sem þar koma fram. Bankanum ber ekki skylda til að leiðrétta upplýsingar, reynist þær rangar.
- Upplýsingar um bankann, dótturfélög og hlutdeildarfélög hafa ekki verið staðfestar. Kynning þessi felur ekki í sér tæmandi upplýsingar um bankann, dótturfélög eða hlutdeildarfélög hans.
- Upplýsingar sem fram koma í kynningu þessari eru byggðar á fyrirliggjandi upplýsingum, áætlunum um væntanlega þróun ytri skilyrða o.fl. Eru upplýsingarnar háðar ýmsum óvissuþáttum og geta þær breyst án fyrirvara.
- Bankinn, þ.m.t. hluthafar, stjórnendur, starfsmenn og ráðgjafar þeirra, taka enga ábyrgð á þeim upplýsingum, forsendum og niðurstöðum sem fram koma í kynningunni eða upplýsingum sem eru veittar í tengslum við hana. Munu framangreindir aðilar ekki gefa yfirlýsingar um að upplýsingarnar, forsendurnar og niðurstöðurnar séu nákvæmar, áreiðanlegar eða fullnægjandi og þeir skulu ekki bera skaðabótaábyrgð á tjóni sem rekja má til þess að þær reynist ónákvæmar, óáreiðanlegar eða ófullnægjandi.
- Móttaka þessarar kynningar skal ekki talin fela í sér fjárfestingarráðgjöf af hálfu bankans.
- Með móttöku þessarar kynningar fellst móttakandi á framangreindan ábyrgðarfyrirvara.

Takk fyrir